

Bodø/Oslo 5.oktober 2023

Representantforslag 227 S (2022-2023) om at alle barn skal få tilbud om en barnehageplass rett etter endt foreldrepermisjon – innspill fra PBL

PBL (Private Barnehagers Landsforbund) støtter intensjonen og virkelighetsbeskrivelsen bak representantforslag 227 S (2022-2023) fra representantene Guri Melby, Abid Raja og Sveinung Rotevatn.

PBL mener det er vanskelig å forsvare at foreldre som får barn på feil tid av året, ikke har samme tilgang til en offentlig finansiert velferdstjeneste som andre foreldre. Men slik er det i dag.

Barnehagene er til først og fremst for barna og familiene. Foreldrene kjenner barna best, og de bør selv kunne velge når barnet skal starte i barnehage og i hvilken barnehage barnet skal starte.

PBL ønsker at det legges til rette for at både kommunale og private barnehager skal gi plass til barn når familiene har behov for plassene – også utenom de faste opptakene.

Dette kan styrke barnefamilienes valgfrihet og muligheter.

Som forslagsstillerne skriver, er det særlig kvinner som tar ulønnet permisjon i påvente av barnehageplass.

For å styrke kvinners tilknytning til arbeidslivet vil flere opptak være formålstjenlig. Det er også kvinnedominerte yrker – i private og kommunale barnehager – som eventuelt kan levere den økte kapasiteten som forslaget fordrer.

Slik sett kan forslaget styrke kvinner i arbeidslivet både sett fra barnehagene og fra familienes ståsted.

Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at mer enn 5.700 barn står på venteliste til barnehageplass, per mars 2023. Antallet har økt med mer enn 900 barn de siste to årene.

PBL er kjent med at det i mange kommuner er kapasitet til å ta inn nye barn både i kommunale og private barnehager. Likevel får familier avslag på søknad om plass.

Dette skyldes at inntak av nye barn kan utløse krav om å ansette flere for å oppfylle pedagog- og bemanningsnormene. Dermed er barnehagene avhengig av offentlige tilskudd for de ekstra plassene de fyller. PBL opplever at mange kommuner ikke ønsker å gi tilskudd til dette.

Rett til barnehageplass etter endt foreldrepermisjon vil etter PBLs vurdering påføre barnehagesektoren store kostnader. Dette i form av vesentlig høyere bemanningstetthet enn bemanningsnormen, i perioder av året da kapasiteten utnyttet i mindre grad.

PBL mener betydelig finansiering fra staten må til for å kunne sikre barnehageplass når familiene har behov for dette.

Dette økte finansieringsbehovet må vurderes opp mot den verdiskapningen og de skatteinntektene samfunnet går glipp av når flere tusen barn står på venteliste.

Uavhengig av om det innføres en utvidet rett til barnehageplass, bør det innføres ordninger som gir barnehager med kapasitet insentiver til å ta inn barn gjennom hele året. Det vil være både i familienes og arbeidsgivernes interesse.

Det er imidlertid flere forhold som må drøftes og avklares før man innfører en rett til barnehageplass fra det tidspunkt foreldrepermisjonen er over.

For en grundigere gjennomgang av hvilke avklaringer og drøftinger Stortinget bør gjøre, viser PBL til vårt innspill til representantforslag 204 S (2021-2022).

- **Garantien fordrer kapasitet og tilgang på kompetent arbeidskraft**
 - Flere barn i barnehagene, vil kreve flere ansatte. Det krever økonomi og reell tilgang på kompetent arbeidskraft. Ifølge Utdanningsdirektoratet mangler det i dag om lag 2.600 barnehagelærere. Forutsatt at barnehagene skal følge de nasjonale kvalitetskravene i pedagog- og bemanningsnormene, bør Stortinget ta stilling til om 1) barnehagene skal ha en grunnbemanning og antall barnehagelærere gjennom hele året for det antall barn som barnehagen har i bare deler av året, eller 2) barnehagene skal justere opp og ned grunnbemanningen og antall barnehagelærere i takt med antall barn i barnehagen.
- **Pedagogiske utfordringer bør drøftes**
 - Flere perioder med, eller kontinuerlig, tilvenning i barnehagene kan av mange oppleves som pedagogisk utfordrende fordi nye foreldre og stadig påfyll av nye barn vil kunne påvirke dynamikken og gi mindre ro i barnegruppene. Andre vil kunne vektlegge at det blir mindre utfordrende ettersom det blir færre nye barn og foreldre i barnehagen samtidig. Dette er forhold som Stortinget bør drøfte nærmere. PBL har høy tillit til at barnehagene og familiene sammen finner gode løsninger for oppstart i barnehagen.
- **Foreldrenes valg av barnehage må vektlegges**
 - Å ha et lite barn i barnehage mens mor og far er på jobb, krever en tillit som overgår det meste. En utvidet rett barnehageplass til barna når foreldrepermisjonen er over, må ikke begrense foreldres rett til selv å avgjøre hvilken barnehage de har tillit til – og hvilket barnehagetilbud de ønsker å benytte seg av.
- **Flere talletidspunkter og samtidig finansiering**
 - Tilgjengelige barnehageplasser fra det tidspunkt foreldrene har behov for dem, tvinger frem større variasjoner i aktiviteten i barnehagene gjennom året. I dag er det ikke nasjonale krav til telling av barn ut over rapporteringen til BASIL 15. desember. Antallet talletidspunkter må økes, slik at barnehagene har insentiv til å ta inn barn når de har kapasitet. Flere talletidspunkter må også til for å sikre økonomisk likeverdig behandling. I tillegg er det nødvendig med samtidig finansiering av kommunale og private barnehager. Private barnehager får som kjent kun to inntekter for å levere gode barnehagetilbud. Foreldrebetaling og offentlig tilskudd. Begge inntektene utløses først når foreldre/foresatte takker ja til plass og under forutsetning av at kommunen da automatisk gir tilskudd. I dagens regelverk kan

kommunene ha talletidspunkt som forhindrer at offentlig tilskudd utløses.

- **Samfunnsøkonomiske konsekvenser må vurderes**
 - Ved utvidet rett til barnehageplass må Stortinget se frigjøring av arbeidskraft og økte skatteinntekter opp mot kostnaden ved slik utvidet rett. I 2019 anslo Kunnskapsdepartementet denne kostnaden til 5,7 milliarder kroner. I denne vurderingen må også effekten på kvalitetsutviklingen i sektoren og bruken av kontantstøtte inngå.

Om PBL (Private Barnehagers Landsforbund)

PBL er Norges største interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for private barnehager, stiftet i 1993.

Barns beste er grunnleggende for PBLs arbeid med å øke kvaliteten og verdiskapningen i våre medlemsbarnehager.

PBL har om lag 1.916 medlemsbarnehager med om lag 32.000 ansatte. PBL-medlemmene driver barnehager over hele landet, i 214 kommuner.

Våre medlemmer er ulike i eierskap, størrelse og innhold. Medlemsmassen benytter alle organisasjonsformer.

Vennlig hilsen
PBL

Jørn-Tommy Schjelderup
Administrerende direktør
jorn@pbl.no
97 52 38 21